

תעודת בגרות בליצנות

כששכבה בטיפול נמרץ בעקבות תאונה שעברה, נחשפה חן כהן בת ה-17 לליצנות הרפואית. היום היא תלמידת כיתה יא, מתנדבת במעון למבוגרים עם מוגבלויות ומרגישה תחושת שליחות. על ליצנים, הומור וצחוק שתורמים לשיפור מצב הרוח וההחלמה

אם החולים לא יגיעו לקרקס, הקרקס יגיע אליהם (צילום Dreamstime):

לפני כשבועיים התארח ב"משקפת", תוכנית הבוקר של רדיו "מהות החיים", חן כהן בת ה-17, תלמידת כיתה יא מתיכון דתי בנתניה. תשאלו את עצמכם מה מעסיק נערה בת 17 מלבד כל אותם הדברים היומיומיים שמעניינים את בני הנוער בישראל? מסתבר שמלבד שיעורי בית והכנה לבגרויות, מספר פעמים בחודש כהן עוטה על פניה חיוך גדול, מתמלאת בהמון שמחת חיים ונכנסת לתחפושת של ליצנית רפואית.

הליצנות הרפואית הוא תחום מתפתח ואסכולה אקדמאית שצוברת תאוצה בשנים האחרונות. הטיפול האלטרנטיבי מתבצע בבתי חולים ובמרכזים רפואיים ומשתמש בכוחו של ההומור לשיפור איכות חייהם, תפקודם ומצבם של חולים. המחקר המדעי מצידו כבר הוכיח לפני שנים כי ההומור וצחוק משחררים אנדורפינים למוח ותורמים לשיפור מצב הרוח וההחלמה.

הליצנים הרפואיים החלו להופיע לראשונה בשנות ה-80 בניו יורק, תחת המוטו שטבע מייקל כריסטיאן: "אם החולים לא יגיעו לקרקס, הקרקס יגיע אליהם". מייסד הענף היה פאץ' אדמס, שפתח מוסד לטיפול בשיטה בוורג'יניה ב-1972 והיה מושא לסרט הוקרה שובר קופות שהופץ ברחבי העולם. בעוד שבשנים

הראשונות התקשו הליצנים הרפואיים לקבל את ברכת הרופאים, האחיות וצוותי בתי החולים, בעשור הראשון של המאה ה-21 מועסקים ליצנים רפואיים כחלק מהצוות המטפל במרכזים רפואיים מסביב לעולם.

בעבר, כששמעה כהן על ליצנות רפואית התחום לא נגע לליבה. מקרה אישי שחוותה לפני שנה וחצי, כששכבה ביחידה לטיפול נמרץ בעקבות תאונת דרכים, הביא אותה לגילוי מחדש של התחום והיא נשבתה בקסמי הליצנות הרפואית. "שכב לידי ילד שבכה כל הזמן והיה עצבני. כשהגיע הליצן הרפואי, הילד צחק ונרגע. אחרי יומיים, שבהם לא ראיתי אותו רגוע אפילו לשניה, פתאום הוא היה שקט. זה היה יפה לראות את זה", סיפרה. פתאום, מתוך השיעמום וחוסר המעש של השעות בבית החולים, הגיעה ההארה והיא הבינה שזה מה שהיא רוצה לעשות.

משהו שונה וטוב – שנותן סיפוק

לפני כשנה וחצי, בחופש הגדול, כהן עברה הכשרה ולמדה ליצנות רפואית בקורס שנערך במסגרת פרויקט מחויבות אישית של יחידת הנוער בנתניה, בו לקחה חלק בבית הספר. "בחופש האחרון היה לנו סמינר נוסף בן יומיים לליצנים מתקדמים. עשו לנו הכנות, למדנו איך להתנהג מול אנשים ואיך להגיב בסיטואציות שונות. זה מאוד קשה ליישם את זה, אבל לאט לאט אתה רואה מה זה עושה לאנשים שלא רגילים לראות ליצנים. או כמו במקרה של המעון בו אני מתנדבת, של אנשים שלא רגילים שבאים לבקר אותם".

השנה, לאחר שהשלימה את השתתפותה במסגרת המחויבות האישית, ממשיכה כהן להתנדב במעון בזמנה הפרטי. "האנשים המבוגרים איתם אני מתנדבת לא רואים ילדים שבאים ועושים שמח, זה שונה עבורם לראות אותנו. בבתי חולים הקשר למטופל הוא זמני ויש אנשים שמבקרים אותנו או משחקייה. במעון נמצאים כל הזמן אותם אנשים, אין שינוי. כשאנחנו באים הם מאושרים ומראים את זה בצורה אמיתית -- הם מחבקים אותך, מראים לך עד כמה זה חשוב להם".

לעזור לאנשים למצוא את הילד שבתוכם

"אני עושה משהו שונה מהחוויה היומיומית. משהו שהוא שונה והוא טוב – זה נותן סיפוק". אומרת כהן. "זה מעבר למה שאני עושה רק עבור עצמי. יש לי יכולת לעשות שינוי – זו הזדמנות לעשות טוב. זו עוד דרך לעשיית מצווה, רק בדרך הרבה יותר מורגשת". מה הלאה? כמו כל בת נוער ממוצעת, היא פשוט לא יודעת: "אני רוצה להיות חקלאית או מנתחת מוח. כרגע יש לי זמן, אני רק בכיתה יא".